

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Икономическата политика на еврозоната (2019 г.)“ (допълнение към становище)

[COM(2018) 759 final]

(2020/C 47/17)

Докладчик: **Petr ZAHRADNÍK**

Решение на Бюрото на Комитета	14.5.2019 г.
Правно основание	Член 32, параграф 1 от Правилника за дейността и член 29, буква а) от Реда и условията за прилагане на Правилника за дейността
Компетентна секция	„Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“
Приемане от секцията	17.10.2019 г.
Приемане на пленарна сесия	30.10.2019 г.
Пленарна сесия №	547
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	137/0/4

Прелюбюл

Настоящото становище е част от пакет от две становища за проследяване, съответно, на годишния обзор на растежа [COM(2018) 770 final] и препоръката относно икономическата политика на еврозоната [COM(2018) 759 final]. Целта е да се актуализират и развият предишните предложения на ЕИСК ⁽¹⁾, като се вземат предвид последните развития и икономическите прогнози за ЕС и еврозоната, както и различните доклади и препоръки, публикувани в рамките на текущия европейски семестър. Този пакет от становища представлява цялостният принос на гражданското общество в ЕС към икономическата и социалната политика и политиката в областта на околната среда за следващия цикъл на европейския семестър, който ще стартира през ноември 2019 г. ЕИСК призовава Европейската комисия и Съвета да вземат предвид този принос в контекста на предстоящия „есенен пакет“ на европейския семестър и произтичащия от това междуинституционален процес на вземане на решения.

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК отбелязва положителното развитие на икономиката на ЕС и еврозоната през последните години. В същото време е напълно наясно с рисковете, които могат да доведат до обръщане на тази тенденция. Той отбелязва, че понастоящем икономиката на ЕС и тази на еврозоната са изложени в относително по-голяма степен от обичайното на влиянието на външни рискове. В този контекст излизането на Обединеното кралство от ЕС може да се разглежда като съществен елемент на несигурност, особено ако това се извърши спонтанно, без споразумение. По същия начин може да се разглежда и ескалацията на търговските войни.

1.2. ЕИСК е убеден, че настоящият приоритет на икономическата политика на ЕС и на еврозоната е да се намали и смекчи рискът от рецесия и икономиката на ЕС да се насочи по пътя на устойчивия растеж. За тази цел е от съществено значение бюджетната политика да бъде придружена от експанзионистична парична политика на Европейската централна банка чрез положителна фискална позиция в еврозоната и в ЕС, като същевременно се спазват принципите на бюджетна дисциплина. ЕИСК е убеден в спешната необходимост от укрепване на устойчивостта и от запазване на потенциала за бъдещ растеж, а така също и че е време да се започне работа по този въпрос.

1.3. ЕИСК счита, че сегашният темп на растеж на инвестициите е по-висок от този на БВП на ЕС и на еврозоната, което позволи на инвестициите да достигнат 20,5 % през 2018 г. — най-високата стойност от 2008 г. насам (когато бяха 22,8 %). Въпреки това счита, че нуждите от инвестиции са по-големи и че са необходими повече ресурси за преодоляване на този недостиг на инвестиции, както публични, така и частни, особено като се имат предвид по-високите равнища на инвестиции в Китай и САЩ.

⁽¹⁾ Становища на ЕИСК относно „Годишен обзор на растежа за 2019 г.“ (ОВ С 190, 5.6.2019 г., стр. 24) и относно „Икономическата политика на еврозоната (2019 г.)“ (ОВ С 159, 10.5.2019 г., стр. 49).

1.4. При все това ЕИСК е напълно наясно, че това икономическо развитие не е осъществено по еднакъв начин по цялата територия на ЕС и еврозоната, и че напредъкът по отношение на сближаването остава незадоволителен. Въпросът за устойчивостта също е все по-сложно предизвикателство за ЕС.

1.5. ЕИСК приветства факта, че значителното подобрене на бюджетната дисциплина проправя пътя за по-голяма бюджетна експанзия, при условие че се спазват всички правила за бюджетна предпазливост. Тази възможност е достъпна както за всяка от държавите членки, така и за ЕС като цяло. ЕИСК отбелязва предложението за бюджетен инструмент за сближаване и конкурентоспособност (ВСС), който представлява пилотен проект за укрепване на бюджетната политика на равнището на еврозоната, и неговата тясна връзка с програмата за подкрепа на реформите. ЕИСК очаква ВСС и Програмата за подкрепа на реформите да предоставят значителна подкрепа за реформите и инвестициите както в еврозоната, така и в страните извън нея. Въпреки това ЕИСК като цяло е на мнение, че предложението на Европейската комисия за многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. би могло да бъде недостатъчно за успешното изпълнение на приоритетните програми и отново призовава за увеличаване на ресурсите за тази цел.

1.6. Същевременно ЕИСК призовава за продължаване на извършването на ефективни структурни реформи, придружени от добре насочени инвестиционни стратегии, като едновременно подкрепя и оценява това, настоящите икономически и политически приоритети да бъдат съобразени с „образцовия триъгълник“, който се основава на баланса и взаимната обусловеност на инвестиционната подкрепа, изпълнението на структурни реформи и прилагането на фискална отговорност и предпазливост. Като се има предвид ограниченият обем на публичните средства, ЕИСК подчертава решаващото значение на частните инвестиции, чийто дългосрочен растеж пряко зависи от наличието на надеждна икономическа политика и от намаляването на бюджетните дисбаланси. Банковият съюз и съюзът на капиталовите пазари могат да спомогнат за ускоряване на темпа на растеж на инвестициите чрез по-ефективни и гъвкави капиталови потоци. ЕИСК изразява загриженост относно забавянето на изпълнението на останалите елементи от тези два съюза.

1.7. ЕИСК отбелязва с внимание и загриженост мащаба на съществуващите макроикономически дисбаланси в ЕС и в еврозоната. Той призовава Европейската комисия и държавите членки да обединят позициите на държавите членки относно начините за преодоляване на външните дисбаланси, по-специално, като се има предвид по-високото равнище на външните рискове в бъдеще.

1.8. ЕИСК напълно подкрепя принципа, че инвестициите и реформите би трябвало да вървят ръка за ръка, както и заедно с принципите на отчетност и субсидиарност.

1.9. ЕИСК е на мнение, че в настоящия момент приоритетите на европейската икономика би трябвало да акцентират в по-голяма степен върху подкрепата за вътрешното търсене. В същото време смята, че външното салдо на търговията със стоки и услуги, което е много положително на равнището на Съюза, би трябвало да бъде по-добре разпределено между повече държави членки.

1.10. ЕИСК категорично подкрепя продължаването на дейностите, насочени към подобряване на функционалността и хомогенността на вътрешния единен пазар, особено в сегментите, които все още не са били обект на по-силна интеграция, и в тези, в които се наблюдават центробежни тенденции. Той отбелязва също със загриженост проблема с недостига на работна ръка и несъответствието между предлаганите и търсените умения.

2. Контекст

2.1. *Настоящо икономическо развитие на еврозоната и в Европейския съюз: прогнози на Европейската комисия от пролетта и лятото*

2.1.1. Икономиката на ЕС и еврозоната продължава да расте за седма поредна година, но в прогнозите се забелязват признаци и прояви на едно бъдещо влошаване на икономическите резултати. Това обаче не означава, че този растеж е бил еднакъв на цялата територия на Съюза и на еврозоната. Според икономическите прогнози на Европейската комисия от пролетта и лятото траекторията на растежа на икономиката на Съюза и на еврозоната би трябвало за се запази тази и следващата година, но темповете му би трябвало да се забавят; прогнозите от лятото предвиждат увеличение на риска от забавяне.

2.1.2. Това забавяне се дължи в значителна степен на външната среда и ограничаването на капацитета на Съюза да поддържа рекордния обем на износа си. Основните рискови фактори са въздействието на излизането на Обединеното кралство от ЕС, особено в случай че това се случи без споразумение, и ескалацията на търговските войни в световната икономика, които към момента се усещат например по-силно от преди година.

2.1.3. Сред най-важните вътрешни фактори са трудностите за постигане на социална и екологична устойчивост и недостатъчният напредък в сферата на сближаване в ЕС, както и неравномерното разпределение на доходите и богатството. Промените във важни сектори (като автомобилната промишленост и енергийния сектор) също могат да бъдат квалифицирани като значителни. Очакваното забавяне на растежа на кредитите от 3,7 % на 3,0 % на годишна база през 2019 г. може да предизвика известна загриженост⁽²⁾.

⁽²⁾ Икономическа прогноза от пролетта и лятото на 2019 г. на Европейската комисия.

2.1.4. Становището на ЕИСК относно икономическата политика на еврозоната през 2019 г. ⁽³⁾ предупреди за рисковете от нова икономическа криза и насърчи европейските и националните власти да възприемат координиран подход за идентифициране на тези рискове и за засилване на устойчивостта на европейската икономика, особено като се има предвид фактът, че съществува вероятност две от най-големите европейски икономики да изпаднат в рецесия през втората половина на тази година.

2.1.5. Въпреки че темповете на растеж на инвестициите и техният обем се доближиха до равнищата си отпреди кризата или дори вече ги достигнаха, нуждите от инвестиции в ЕС и в еврозоната остават над тяхното настоящо реално равнище; с оглед на това може да се говори за постоянен дефицит на инвестиции както в ЕС, така и в еврозоната. Силното забавяне на растежа на инвестициите, което се очаква през предстоящия период, също буди безпокойство. През 2018 г. инвестициите в ЕС са се увеличили с 3,7 % в сравнение с предходната година; според прогнозите тази година и следващата година този растеж ще бъде само 2,3 % за ЕС и еврозоната. През 2018 г. равнището на инвестиции се равняваше на 20,5 % от БВП, което е най-високото от 2008 г. насам (22,8 %) ⁽⁴⁾. И тук също би било необходимо, с оглед на бъдещето, Европа да отпусне много по-голям обем финансови средства, особено за стратегически важни дейности и сектори, които могат да й предоставят дългосрочно конкурентно предимство в глобалния контекст.

2.1.6. Заетостта се е увеличила значително, до степен, че много държави са изправени пред проблема с недостига на налична работна ръка, което възпрепятства техния потенциал за растеж. В същото време това положение стимулира ускоряването на иновационните процеси и методи, основани на автоматизацията и виртуализацията на икономическите дейности, които не изискват физически, ръчен или неквалифициран труд (икономическо отделяне), както ускоряването на подготовката на работната ръка за новите предизвикателства и търсенето на решения на проблема със структурната безработица. Освен това съществуват значителни различия между държавите членки на пазара на труда: в някои равнището на безработица остава над 10 %, а в много случаи младежката безработица достига тревожно равнище. Друг потенциален източник на безпокойство е ниският или дори отрицателен растеж на реалните заплати в някои държави членки или проблемът с бедността сред работещите.

2.2. Бюджетна политика

2.2.1. Подобряването на бюджетната дисциплина, в контекст на много ниски лихвени проценти, създава благоприятни условия за финансирането, както и възможности за приемане на бюджетни мерки за подкрепа в някои държави членки, което оказва положително въздействие върху вътрешното търсене. ЕИСК добавя, че отговорната бюджетна политика се отнася и до приходната част на бюджета, а оттам и до ефективната борба с данъчните измами, която може да осигури допълнителни ресурси за финансиране на публичните инвестиции.

2.2.2. Освен това се откриват възможности за засилване на бюджетната роля в рамките на еврозоната; предложението за бюджетен инструмент за сближаване и конкурентоспособност (ВІСС) ⁽⁵⁾ е важна стъпка в тази посока. Чрез финансовата подкрепа, която оказва на реформите и инвестициите в отделните държави членки, този инструмент трябва да допринесе за повишаване на икономическата устойчивост на Икономическия и паричен съюз (ИПС). ЕИСК потвърждава позицията си, изразена в становището относно Многогодишната финансова рамка за периода след 2020 г. ⁽⁶⁾, относно липсата на достатъчно бюджетни средства в МФР, предложена за периода 2021—2027 г., което се отнася и до бюджетните кредити, отпуснати за структурни реформи или за насърчаване на сближаването и конкурентоспособността в еврозоната. По примера на Европейския парламент и Комитета на регионите ЕИСК призова ресурсите в следващата МФР да достигнат 1,3 % от БНД.

2.2.3. Неговият основен елемент трябва да бъде рамката за формулиране на стратегически насоки за реформите и инвестициите, които би трябвало да бъдат подкрепени от този инструмент. Въз основа на предложението на Европейската комисия ⁽⁷⁾ Съветът на ЕС ще изготви (след обсъждане в Еврогрупата) стратегия относно приоритетите в сферата на реформата и инвестициите за еврозоната като цяло. Като последващо действие Съветът на ЕС ще приеме препоръка, включваща специфични за всяка държава членка насоки, адресирани към всяка държава — членка на еврозоната, отнасящи се за реформите и инвестициите, които трябва да бъдат подкрепени по линия на ВІСС под формата на безвъзмездни средства.

2.3. Икономическа и парична политика

2.3.1. Ефективни структурни реформи, свързани с добре насочени инвестиционни стратегии, придружени от отговорен бюджетен подход, в съответствие с принципите на устойчивото развитие, са крайъгълният камък на икономическата политика на ЕС, на еврозоната и на всяка от държавите членки за следващия период, най-малко в средносрочен план.

2.3.2. На срещата на върха на Еврогрупата беше публикуван документ за положението на еврозоната и перспективите пред нея ⁽⁸⁾. Еврозоната беше обсъдена и в контекста на усилията за укрепване на международния статут на еврото ⁽⁹⁾. Изглежда, че броят на членовете на еврозоната вероятно ще се увеличи още повече, тъй като след положените през миналата година усилия от страна на България да предприеме необходимите официални стъпки за въвеждане на единната валута на ЕС, тази година и Хърватия се зае с тази задача. Същевременно ЕИСК насърчава останалите държави членки извън еврозоната да разработват и изпълняват проекти, насочени към осигуряване на устойчив преход към еврозоната в близко бъдеще.

⁽³⁾ ОВ С 159, 10.5.2019 г., стр. 49.

⁽⁴⁾ Източник: Евростат.

⁽⁵⁾ „Договорености относно бюджетния инструмент за сближаване и конкурентоспособност“, Еврогрупа, 14 юни 2019 г. (понастоящем наличен само на английски език).

⁽⁶⁾ Становището на ЕИСК относно многогодишната финансова рамка за периода след 2020 г. съдържа уместни заключения във връзка с ефикасното използване на бюджетните ресурси: (ОВ С 440, 6.12.2018 г., стр. 106).

⁽⁷⁾ COM(2019) 354 final.

⁽⁸⁾ COM(2019) 279 final.

⁽⁹⁾ Становище на ЕИСК относно „Към укрепване на международната роля на еврото“ (ОВ С 282, 20.8.2019 г., стр. 27).

2.3.3. Сред последните мерки, които допринесоха за укрепването на еврозоната, не може да не се посочи например прилагането на предпазния механизъм за Единния фонд за реструктуриране, чиито основни елементи бяха вече одобрени през 2012 г., и който същевременно засили ролята на Европейския механизъм за стабилност (ЕМС). Определени бяха мерките за създаване на европейската схема за гарантиране на депозитите, което е важно постижение за доизграждането на банковия съюз. Бяха очертани контурите на бюджетния инструмент за сближаване и конкурентоспособност за еврозоната, така че последният да се впише в рамките на бъдещия бюджет на Съюза. Въпреки че е отбелязан известен напредък в укрепването на международната роля на еврото, чрез обединяване на усилията на държавите членки и на европейските институции е възможно да се постигне много повече.

2.4. Структурна политика и реформи

2.4.1. От тазгодишните специфични за всяка държава препоръки личи, че се полагат усилия за утвърждаване на „образцовия триъгълник“, образуван от насърчаването на инвестициите, провеждането на структурни реформи и разработването на отговорни бюджетни политики, ориентирани, доколкото е възможно, към специфичните нужди на отделните държави членки.

2.4.2. Въпросът за преодоляването на недостатъците и структурните проблеми на икономиките на Съюза, укрепването на тяхната устойчивост и реализирането на потенциала им за дългосрочен растеж в контекста на нарастващите глобални икономически рискове води до необходимостта да се извършат приоритетни реформи (на равнището на държавите членки и на целия ЕС) и да се ускори и интензивира тяхното осъществяване.

2.4.3. Целта е също така да се постигне по-балансирано възстановяване на равновесието в рамките на Съюза и еврозоната. Необходимостта от коригиране на макроикономическите дисбаланси се проявява под много различни форми. Освен свързаните с тяхното външно салдо проблеми, и особено с текущите им сметки, в някои държави се наблюдават други прояви на макроикономически дисбаланси, които засягат например висока степен на задлъжнялост в публичния и частния сектор, динамичен ръст на цените на жилищата, повишаване на разходите за труд за единица продукция или най-разнообразните форми на външни дисбаланси.

2.4.4. Структурните реформи се изразяват и в укрепване на средата и качеството на единния вътрешен пазар и в подобряване на взаимното допълване между политиката по отношение на този пазар и структурните реформи, извършвани в рамките на държавите членки, като се има предвид, че е добре да се постигне възможно най-висока степен на съответствие.

2.5. Управление на еврозоната

2.5.1. Специфичните за всяка държава препоръки включват също така указания и насоки за укрепване на ефективността и управлението на Икономическия и паричен съюз, устойчивостта на икономиките от еврозоната в съответствие с препоръката от 2019 г. относно икономическата политика на еврозоната, както и напредъка в областта на социалното сближаване в съответствие с Европейския стълб на социалните права. Във всеки случай, изглежда, че Европейският съюз отново навлиза във фаза, в която мерките на икономическата политика са тясно свързани със средата на еврозоната и фактът, че дадена държава членка не е част от еврозоната може да доведе до повишен риск от маргинализирането ѝ, по-специално, когато изглежда, че е налице нарастваща воля за укрепване на позицията на еврозоната в бъдещата многогодишна финансова рамка на ЕС. ЕИСК набляга на необходимостта от балансиране на всички стълбове на ИПС, както се посочва в неговото становище относно „Нова визия за завършване на изграждането на икономическия и паричен съюз“⁽¹⁰⁾.

3. Общи бележки

3.1. ЕИСК счита, че в момента, в който се извършват промени в ключовите постове на институциите на Европейския съюз, състоянието на европейската икономика е по-добро от това през последния сравним процес на назначения на важните постове на ЕС през 2014 г. В същото време обаче ЕИСК е напълно наясно с рисковете (вж. параграфите от 2.1.1 до 2.1.3), които могат да обърнат това развитие, и съзира стратегическите предизвикателства, които трябва да бъдат преодолені с оглед на бъдещото развитие на икономическата ситуация.

3.2. Въпреки това сегашното забавяне на растежа (потвърдено например от ниските стойности на показателя за икономически климат, регистрирани през септември), който никога не е бил особено силен в еврозоната, и увеличаването на рисковите фактори би трябвало вече да накара европейските институции и държавите членки да предприемат стъпки за постигане на основната цел на европейската икономическа политика: изготвяне на ефикасни превантивни мерки, с които да се попречи на връщането към обща рецесия и да се пренасочи икономиката на еврозоната и на ЕС по пътя на устойчивото развитие. За тази цел е от съществено значение бюджетната политика и паричната политика да бъдат приведени в съответствие. Според Европейската централна банка не е възможно да се затегне настоящата гъвкава парична политика през предстоящия период, тъй като това би оказало отрицателно въздействие върху икономическия растеж. Съществуват обаче възможности за действие за бюджетна политика, благоприятстваща растежа. Държавите членки с големи излишъци в баланса по текущата сметка би трябвало да положат подобно бюджетно усилие в по-голям мащаб, което, при условие че се правят устойчиви инвестиции, може да донесе допълнителни ползи за техните икономики и общества. Според ЕИСК паричната политика и бюджетната политика, насърчаващи растежа, и по-специално, инвестициите, и структурните реформи, които укрепват икономическата устойчивост, би трябвало да бъдат трите стълба на икономическата политика за справяне с настоящото положение.

⁽¹⁰⁾ ОВ С 353, 18.10.2019 г., стр. 32.

3.3. Ето защо ЕИСК подкрепя засилването на устойчивостта на икономиката на Съюза и на еврозоната спрямо негативни фактори в световен план, които застрашават условията за безпроблемна търговия и инвестиции в света, увеличават несигурността и влошават условията, преобладаващи на международните финансови пазари. ЕИСК препоръчва средносрочните приоритети на европейската икономика да се съсредоточат в по-голяма степен върху задоволяването на вътрешното търсене. В същото време изключително благоприятното външно салдо на търговията със стоки и услуги би трябвало да бъде по-добре разпределено между повече държави членки. Много от тях ще трябва да извършат основни структурни реформи, тъй като настоящите им резултати по отношение на редица показатели за конкурентоспособност носят висок риск от тази гледна точка.

3.4. ЕИСК е убеден, че необходимостта от укрепване на устойчивостта на европейската икономика и нейния потенциал за бъдещ растеж е спешна и че сега е подходящият момент за това. Намалването на икономическите резултати в сравнително близко бъдеще може да изостри структурните проблеми и съществуващите слабости, включително да утежни социалните последици, произтичащи от тях. От гледна точка на отговорно поведение по отношение на бюджета е от съществено значение да се намери много крехко и фино равновесие между, от една страна, усилията на силно задължените държави да намалят съотношението на дълга към БВП и да изградят бюджетни резерви, а от друга страна, капацитета на държавите с излишък или на неутралните в бюджетен план да използват фискалното си пространство за инвестиционни цели, по-специално с публичен характер.

3.5. ЕИСК приветства предложението за бюджетен инструмент за сближаване и конкурентоспособност (ВІСС). Въпреки това Комитетът призовава този инструмент да бъде конкретно дефиниран в близко бъдеще и да се установи функционална връзка между него и неотдавна предложенения инструмент в рамките на Програмата за подкрепа на реформите. Особено важно е Програмата за подкрепа на реформите да може да осигури пълноценна подкрепа за реформите и инвестициите в държави извън еврозоната, без да се правят компромиси с конкретните цели на ВІСС, насочени за еврозоната. Освен това ЕИСК призовава Европейската комисия да въведе прозрачни показатели, които ВІСС ще използва, за да направи оценка на изпълнението и резултатите си. В този контекст ЕИСК призовава за по-силен ангажимент от страна на Европейския парламент, социалните партньори и гражданското общество с оглед на заключенията в становището си относно „Нова визия за завършване на изграждането на Икономическия и паричен съюз“⁽¹¹⁾.

3.6. ЕИСК счита за много положително, че ВІСС трябва да бъде също неразделна част от процеса на европейския семестър, тъй като предоставяната подкрепа трябва да бъде насочена основно към препоръките, отправени в рамките на европейския семестър.

3.7. ЕИСК подкрепя основната цел на ВІСС — постигане на по-голяма степен на сближаване и подобряване на конкурентоспособността чрез засилване на координацията на реформите и инвестиционните планове в еврозоната. За постигането на тази цел ЕИСК призовава Европейската комисия да изготви план за разпределяне на финансовите ресурси между държавите въз основа на прозрачна методология.

3.8. ЕИСК приветства факта, че тазгодишните специфични за всяка държава препоръки са добре приспособени към нуждите в сферата на целенасочените инвестиционни стратегии. Освен това специфичните за всяка държава препоръки и Европейският семестър би трябвало като цяло да изпълняват ролята на стратегически икономически насоки на Съюза от следващата година, тъй като срокът на действие на стратегията „Европа 2020“ ще изтече, а приемник липсва. В този контекст европейският семестър също така би трябвало да зачита целите на Европейския стълб на социалните права и стратегията за устойчиво развитие до 2030 г.

3.9. ЕИСК отбелязва и приветства заключенията от срещата на високо равнище за оценка на Еврогрупата от 21 юни⁽¹²⁾, на която не само обективно бяха определени развитието на еврозоната след доклада на петимата председатели от 2015 г., но преди всичко бяха поставени нови цели, отнасящи се включително до значителното укрепване на тежестта на еврозоната в бъдещата многогодишна финансова рамка на ЕС.

3.10. ЕИСК е убеден, че през есента на 2019 г. еврозоната е нещо съвсем различно от това, което беше преди точно 10 години, когато, без да е подготвена, беше изправена пред криза с безпрецедентна тежест, с която не беше в състояние да се справи успешно с наличните по онова време инструменти. През последните четири, пет години обаче еврозоната се доказа. Тя извлече поуки от кризата и възнамерява да продължи да го прави. Това би трябвало да включва не само способността за планиране за следващите няколко години, но също и за реалистично отпускане на ресурсите, необходими за повишаване на устойчивостта на европейската икономика (което невинаги е така).

3.11. ЕИСК е на мнение, че от една страна, този период завършва времето на изграждане на структурните елементи на механизмите на еврозоната, които силно и остро липсваха по време на кризата, и че същевременно Съюзът амбициозно напредва в стремежа си към значително укрепване на бюджетната позиция на еврозоната (позиция, която понастоящем както поддръжниците, така и противниците на европейската парична интеграция почти единодушно смятат за силно недостатъчно добра). Предложената програма за подкрепа на реформите би могла, заедно с Европейската функция за стабилизиране на инвестициите, да се превърне в пилотен проект, въз основа на който еврозоната ще окаже значително и решаващо въздействие върху формата на бъдещия европейски бюджет. Ако това се случи на практика, някои от нейните глави (въпреки че понастоящем те са много малко) би трябвало да бъдат достъпни само за членовете на еврозоната.

⁽¹¹⁾ ОВ С 353, 18.10.2019 г., стр. 32.

⁽¹²⁾ COM(2019) 279 final.

3.12. ЕИСК счита, че в рамката на баланса по текущата сметка, положението на държавите членки на територията на Съюза остава напълно различно и се тълкува разнородно от гледна точка на инструментите и целите на икономическата политика. Въпреки че редица държави, които в миналото бяха с хроничен дефицит по текущата си сметка, значително намалиха своите дефицити, вярно е също така, че множество държави членки все още имат големи излишъци по текущата сметка. Важно е тези две групи страни да се сближат, в противен случай съществува голям риск от европейска икономика на две скорости — явление, което би могло да се превърне в трайно. Процесите на сближаване би трябвало да се изразяват, за държавите с дефицит, във вземане на повече мерки в подкрепа на тяхната конкурентоспособност и производителност (в съответствие с показателите, използвани в рамките на европейския семестър), а за държавите с излишък, в по-силно съсредоточаване върху факторите, стимулиращи глобалното търсене, например чрез по-сериозни инвестиции, които оказват положително въздействие върху създаването на добре платени работни места.

3.13. ЕИСК подкрепя общата цел на специфичните за всяка държава препоръки за периода 2019—2020 г., насочени към насърчаване на държавите членки да модернизируют своите икономики, като по този начин укрепват потенциала си за растеж и засилват устойчивостта си. Не трябва да забравяме понякога значителните социално-икономически различия, които съществуват в някои държави. Тяхното икономическо развитие е много неравномерно, което е основна пречка пред бъдещия им икономически растеж. От решаващо значение е също така да се задействат инструменти за намаляване на социалното неравенство и за укрепване на социалното сближаване.

3.14. ЕИСК счита, че инвестициите и реформите трябва да вървят ръка за ръка, което е особено важно в момента на окончателното одобряване на многогодишната финансова рамка на ЕС за периода 2021—2027 г. Освен това държавите членки би трябвало изцяло да зачитат принципите на отчетност и субсидиарност. Въпреки че бюджетът на ЕС не е панацея за справяне с всички установени нужди от инвестиции, подходящото насочване на неговите ресурси може да допринесе значително за преодоляване на установените случаи на недостиг от инвестиции, които бяха разглеждани подробно в тазгодишните специфични за всяка държава препоръки. И тук също е възможно да се установи много по-тясна връзка между бъдещия бюджет на ЕС и европейския семестър, което позволява по-доброто свързване на ограничените средства с реалните нужди, като същевременно се спазват критериите за ефективност и количествени резултати.

3.15. Като се има предвид ограниченият обем на публичните средства, ЕИСК подчертава решаващото значение на инвестициите от страна на частния сектор, чийто дългосрочен растеж е пряко пропорционален на надеждна икономическа политика и на намаляването на бюджетните дисбаланси.

4. Конкретни бележки

4.1. Предвид несигурността, която цари в света, в областта на икономиката, търговията и инвестициите, все по-необходимо е Съюзът да стане самостоятелен чрез укрепване на функционирането на вътрешния единен пазар. ЕИСК е убеден, че правилното функциониране и хомогенността на този пазар могат да спомогнат за премахването на някои от установените дисбаланси. Налице е относително пониско равнище на интеграция на пазарите на услуги; в случай на нови технологични дейности съществува риск без подходящо законодателство те да се разпространяват само в определени държави, т.е. единствено в рамките на ЕС, решенията, които се приемат в различните държави членки, ще станат взаимно несъвместими. По същия начин, благодарение на банковия съюз и съюза на капиталовите пазари, свободното движение на капитали би трябвало да бъде по-ефикасно и гъвкаво. В същото време ЕИСК изразява загриженост относно забавянето на изпълнението на останалите елементи на банковия съюз и съюза на капиталовите пазари. Предвиденият финансов съюз е важна платформа за популяризиране на алтернативни форми и възможности за финансиране. Що се отнася до необходимостта от интегриране на вътрешния единен пазар, именно на пазара на труда, както и в областта на данъците и данъчните правила има най-голяма свобода за действие (до момента държавите членки разполагат с изключителна автономност в случаите на пряко данъчно облагане).

4.2. ЕИСК приветства факта, че тази година европейският семестър поставя силен акцент върху инвестиционните дейности, което помогна на държавите членки да определят по-добре своите инвестиционни приоритети, там, където нормата на макроикономическа възвръщаемост е най-висока; в същото време са установени регулаторни и структурни пречки на равнището на държавите членки и на Съюза като цяло, което представлява ключов фактор за недостатъчно използване на потенциала за дългосрочен растеж на европейската икономика.

4.3. Според ЕИСК наличието на климат на доверие от страна на предприятията, на предвидимост и правна сигурност, при пълно зачитане на принципите на правовата държава и на социалната справедливост, е от съществено значение за стабилна и рационална инвестиционна стратегия.

4.4. ЕИСК продължава да счита, че прекомерната административна тежест е значителна пречка. Може би решението се състои в приемането на системи за цифровизацията на обществените услуги; цифровизацията с основание се смята за ключов фактор за производителност, конкурентоспособност и растеж. Процесът на нейното въвеждане трябва да зачита социалния консенсус и резултатите от социалния диалог, воден за тази цел.

4.5. Освен това ЕИСК смята, че понастоящем недостигът на квалифицирана работна ръка и несъответствието между търсенето и предлагането на умения представляват пречка пред увеличаването на обема на инвестициите.

4.6. ЕИСК подчертава, че е важно да се увеличи връзката между инвестиционните дейности и интензивните научноизследователски и иновационни дейности; не става въпрос само за обема на инвестираните средства, а и за значително подобрение на параметрите за качество на направените инвестиции. В същото време обемът на нуждите от инвестиции варира за различните територии в ЕС; нуждите от капиталови инвестиции са значителни не само в изоставашите региони, но и в онези, които са подложени на големи технологични промени, както и в онези, които са на преден план в даден сектор на световно равнище и имат за цел поддържането на тази позиция.

Брюксел, 30 октомври 2019 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER
